

Tavaszi

Bárcsak jönne már! Olyan bolond időjárás van mostanában, hogy ki tudja, mit hoz a március. Méteres havat épp úgy, mint hóvirágszőnyeget. De hiszen már februárban tavasz volt, 12-én az alcsúti arborétum mellett autózva csak úgy fehérlett a sok hóvirág. És valóban, az arborétumban február 14-étől mindennap Hóvirágünnepet tartanak.

Az égboltot persze nem érdekli, hogy mit gondolunk a tavaszról, lassanként egyre korábban nyugszanak a téli csillagképek, magasan jár a Vadászebek, a Nagy Göncöl, a Bereniké Haja, a Virgo a bennük rejtőző mindenféle kozmikus érdekességekkel, elsősorban galaxisok tömegével, mert ilyenkor a galaxisok, galaxishalmazok az uralgó mélyég-objektumok. Egyszerűbben fogalmazva: sok van belőlük a tavaszi égen.

De jó is kimenni a friss tavaszi estébe, amikor már nem kell nagykabát, kezdek illatok, vagy legalábbis szagok lenni, párolog a föld, készülődik a madárvilág a nagy megújulásra. Még nagyobb értéke van egy ilyen derült estének akkor, ha nagyon-nagyon ritkán jut ki az ember fia a szabadba estefelé. Boldogult katonakoromban, még a nyári időszámítás életbe lépése előtt, 1980 márciusában volt alkalmam végre kiszabadulni kora este a laktanyaudvarba egy kicsit távcsövezni, végignézni néhány fényesebb változócsillagot a becsempészett kis 30/120-as refraktórral. Vagyis hogy csak az optikát csempésztem be, rájöttem ugyanis, hogy tubusnak tökéletesen megfelel a szabványos vécépapír-gurigá, így aztán a kis távcsövet feltűnés nélkül tudtam tárolni mint saját, személyes használatú gurigát, abban a mikroszkopikus méretű szekrényben, ami a körletben járt mindenkinek. Szabványosan, szabályosan, elválogat.

Azon a kellemes tavaszi estén, 1980. március 18-án, tehát speciális kém-távcsövemmel kémleltem a tiszta tavaszi eget. Z UMA, RY UMA, V CVn, R Boo, R Hya, na és a

híres R CrB már akkor is jóbarátaim voltak. Még őrsgébe is magammal vittem a főműszert, pedig ott aztán végképp nem lett volna szabad semmi ilyesmit magammal tartani, de lassan öregedő katonaként kezdek elszemtelenedni. Mit lehetett tenni? Mi nem kaptunk abból a jó kis 6x30-as katonai MOM-látcsőből. Az egész őrszobán nem akadt belőle egy sem.

Felállított órként a harmadik zászlóalj mellett némileg fintorogva észleltem újra a régi égi barátokat: R CrB, RY UMA, Z UMA stb. (A szabadszállási laktányában valójában csak két zászlóalj volt, mármint amiket emberek alkottak. Harmadik zászlóaljnak a nagyjából kétszáz főt számláló disznótelepet nevezte a kreatív katonanyelv.)

Észlelési szempontból Szabadszállás nem is lett volna rossz hely, a laktanya szorítását is bizonyára jobban viselem, ha legalább az eget láthattam volna rendszeren. De amit csak lehetett, kivilágítottak, így aztán meglehetősen keserves hónapokat éltem át odabent. Meg is látszik észleléseim számán. Ezért aztán minden kis kiszabadulásnak örültem, még a hajnali gyorsított menetnek is, legalább láthattam az R Sct-t szabad szemmel.

Zalaegerszegen aztán egészen elszemtelenedtem: egy hatalmas, 80/300-as kisrefraktort vittem be a laktányába, és azzal észleltem a körlet tetejéről. Kémtevékenységem eredményét pedig magam adtam fel a postahivatalban, az USA-ba! Kimenőben! Jól tudom, hogy bármimemű külföldi levelezésért milyen végzatúrának voltak kitéve katonáskodó amatőrtársaim, én azonban nemigen tartottam a lebukástól. Nem csak azért, mert én voltam a „bolond csillagász”, hanem mert papírom is volt róla. Honvéd elvtárs! Hol is dolgozik maga civilben? Jelentem: MTA Csillagvizsgáló Intézet. Igen? Majd megvizsgáljuk azt az intézetet. Távozhat!

Mizser Attila